

اصول اساسی دولت علیه افغانستان

دوره محمد نادرشاه

(۸عقرب ۱۳۱۰ شمسی)

بسم الله الرحمن الرحيم

اساسی اصول

د لور دولت د افغانستان

کلیه اصول

لومړی اصل

دین د افغانستان، پاک دین د اسلام، او رسمی او عمومي مذهب ئی پاک مذهب د حنفي (رح) دی باید دی چه پادشاه د افغانستان په همدی مذهب وی، اهل د نورو دینو چه غیر له اسلامه په افغانستان کښې سته دی لکه هندوان او یهودیان که چیری عمومی آرامی او لازمی احتراماتو ته خلل او و یچار و نه رسوی هم تر ساتنی لاندی نیول کیږی.

دویم اصل

لور دولت افغانستان په اداره کولو د دننی او د باندنی کرو خپلو کښی پوره استقلال او خپل واکي لری، او ټول ځایونه او ټکران ددی وطن تر حکم او پاک اراده د خپل پادشاه

بسم الله الرحمن الرحيم

اصول اساسی

دولت علیه افغانستان

اصول کلیه

اصل اول

دین افغانستان دین مقدس اسلام و مذهب رسمی و عمومی آن مذهب منیف حنفي (رح) است، پادشاه افغانستان باید دارای این مذهب باشد دیگر ادیان مثل اهل هند و یهودی که در افغانستان هستند، بشرطی که آسایش و آداب عمومی را اخلال نکنند، نیز به تحت تأمین گرفته می شوند.

اصل دوم

دولت علیه افغانستان اداره امور داخله و خارجه خود را با استقلال تامه حائز بوده همه محلات و قطعات مملکت بزیر امر و اراده سنیهملوکانه به صورت یکجود

واحدتشکیل می یابد و به هیچ حیثیت در اجزای مملکت تفریق کـرده نمی شود.

اصل سوم

پایتخت افغانستان شهر کابل است و تمام اهالی مملکت به نظر حکومت مساوی هستند که هیچ امتیازی اهالی شهر کابل نسبت ب دیگر شهر ها و قصبات مملکت محروسه افغانیه ندارند.

اصل چهارم

بیرق رسمی افغانستان دارای الوان سیاه و سرخ سبز و دروسط آن خوشه گندم و محراب و منبر می باشد.

حقوق پادشاه

اصل پنجم

بنا بر تقدیر فدا کاری و خدماتیکه اعلیحضرت غازی (محمد نادر شاه افغان) در راه استقلال و نجات وطن افغانستان و برا انداختن بنیان ظلم و

لانندی بصورت دیوه وجود کی تشکیل کیپی او په هیخ شان په علاقه ددی وطن کبسی تفریق او جلاوالی نکیری.

دریم اصل

د افغانستان پایتخت د کابل شهر دی اوسترگه د حکومت ټول رعیت د افغانستان ته په یوه کتنه کوری چه د کابل او د نورو ښهر ورعیتو په منځ کبسی هیخ فرق او جلاوالی نشته.

خلورم اصل

رسمی بیرق د افغانستان تور ، سور، شین رنگ لری او په منځ کبسی به ئی وړی د غنمو او محراب او منبر وی.

حقونه د پادشاه

پنجم اصل

لپاره د قدر کولو د هغو لویو لویو خدمتو او فدا کریو چه اعلیحضرت غازی پښتون محمد نادر شاه په لار د استقلال او خلاص والی د وطن د

استبداد ابراز فرموده اند ملت افغانستان عموماً ذات شاهانه شانرا پادشاه صحیح و لائق مملکت خود شناخته و با نهایت تقدیر و احترام تعهداً پذیرفته و می‌پذیرند و ذات همایونی در حین جلوس بر تخت سلطنت مستقله افغانیه بالمواجهه عموم و کلاو اشراف اهالی افغانستان تعهد نموده اند که مطابق اوامر مفتی بهای شرع شریف نبوی (ص) و مذهب حنفی (رح) و اصول اساسی مملکت اجرای او امر حکومت شاهانه خود را فرموده محافظت و رعایه استقلال افغانستان را مهمترین وظائف خود دانسته بملت و وطن صداقت نموده از تعمیل شرایط فوق مخالفت نمایند بناً علیه ملت نجیبه افغانستان متعهد می‌شوند که سلطنت افغانستان بخاندان این پادشاه ترقیخواه مملکت بانتخاب

افغانستان او ایستل د بیخ ظلم او د استبداد بنکاره کړی دی ټول ملت د افغانستان ذات شاهانه دده صحیح او لایق پادشاه د خپل د مملکت پیژنی او په ډیر قدر او عزت سره ئی تعهداً قبولی او ذات همایونی ده په وقت د کښینستو پر تخت د مستقل پادشاهی د پښتنو پر مخ د ټولو وکیلانو او مشرانو د ملت ذمه دار سوی دی چه سم له مفتی حکمونو د شرع شریف نبوی (ص) او پاک مذهب د حنفی (رح) او له دی اصول اساسی د مملکت سره به اجرا د خپل پادشاهی د حکمو کوی اوساتنه او رعایت د استقلال د افغانستان به خپله لویه وظیفه گڼی او صداقت له پاره د ملت او د وطن خپل به کوی او د دی شرایطو څخه چه بیان شول مخالفت به نه کوی لدی سببه پاک ملت د افغانستان ذمه بر دار کیږی چه سلطنت او پادشاهی د افغانستان ددی ترقی خواه پادشاه د مملکت نه په

اعلیحضرت پادشاهی و
اهالی ملت افغانستان انتقال
می کند.

تبصره:

خاندان عبارت است از اولاد
ذکور کبیر و برادر.

اصل ششم

پادشاه افغانستان باید
قبل از جلوس بر تخت سلطنت
عهد نامه ذیل را به مقام شورای ملی
بحضور و کلاء اظهار
و امضاء نماید.

"به خدای عظیم و قرآن کریم عهد
میکنم که در اعمال و افعال خود
خداوند جل شانہ را حاضر و ناظر
دانسته بحفاظت دین مبین اسلام و
استقلال افغانستان و حفظ حقوق
ملت و حراست و ترقی و سعادت
وطن باساس شرع مبین محمدی
صلی الله علیه وسلم و مقررات
اصول اساسی مملکت سلطنت نمایم
و به برکت روحانیت مقدس اولیای

انتخاب او خو نبول د پادشاه اود
ملت د افغانستان په نقل اوور کولہ
کیږی.

تبصره:

خاندان عبارت دی له نارینه زامنو چه
لوی وی اوله ورور څخه

شپږم اصل

پادشاه دافغانستان باید دی چه پخوا
له کبینستو پر تخت دپادشاهی
باندی دا لاندی عهد نامه په مقام
د شورای ملی کبسی پحضور د
وکیانو اظهار او دستخط کړی.

"په لوی خدای او قرآن کریم باندی
عهد کوم چه په اعمال او افعال خپلو
کبسی خدای جل جلاله حاضر او
ناظر گنیم او په ساتنه د دین مبین د
اسلام او استقلال د افغانستان او
ساتنه دحقوق دملت او ساتل دد وی
او ترقی او سعادت د وطن په اساس
د شرع شریف محمدی (ص) او په
مقررات د اصول د اساسی د مملکت
به سلطنت کوم او له برکت د پاک

روحانیت د اولیای کرام (رض) به
ځانته مدد غواړم".

اووم اصل

په خطبو کښې د پادشاه نوم لوستل،
وهل دسکې په نامه د پادشاه تعیین او
معلومول د درجاوود منصبو ورکول
د نشانو درول د صدر اعظم،
منظورول د وزیرانو، معزولول او بد
لول دد وی تصدیق او دستخط کول
د غوره شوی اصولاتو د شورای ملی
اعلان او حکم کول او اجرا او
ساتنی ددوی ساتل او جاری کول د
شرعی او اصولی حکمونو قوماندانی
او مشروالی د ټول لښکر د افغانستان
اعلان د جنگ او ټرل د صلحی او
ټولو عهد نامو بنخبل او کمه ول د
تعزیری مجازات سم له شرع شریف
سره د لویو حقونو د پادشاهی څخه
شمیرل کیږی.

اتم اصل

د پادشاهی د خرڅ مبلغ باید دی چه
په بودجه د مملکت کښې معلومداره

کرام (رض) برای خود استمداد
می نمایم".

اصل هفتم

درخطبه ها ذکر نام پادشاهی و
ضرب سکه بنام پادشاه تعیین رتب و
مناصب اعطای نشان،
تعیین صدر اعظم، منظوری
وزراً عزل و تبدیل شان، تصدیق
اصولات مصوبه شورای ملی اعلان
مرعیت و محافظت آنها حفاظت و
اجرای احکام شرعیه و اصولیه
قوماندانی عموم قوای
عسکری افغانستان و اعلان
حرب و عقد مصالحه و علی
العموم معاهدات عفو
و تخفیف مجازات تعزیری
مطابق شرع شریف از
حقوق جلیله پادشاهی شمرده
می شوند.

اصل هشتم

پول مصارفات پادشاهی
باید در بودجه مملکتی معین

وی.

باشد.

عام حقونه د رعیت د افغانستان**نهم اصل**

هر څه نفری چه په ملک د افغانستان کښی وی په هر دین او مذهب چه دی تابعان او رعیت د افغانستان بلل کیږی صفت د تابع والی او رعیتی د افغانستان سم له اصولنامې د تابعیت سره ورکول یا آخستل کیږی.

لسم اصل

ټول رعیت د افغانستان په امور و دینی او مذهبی او سیاسی اصولاتو د متبوعه دولت خپل سره مکلف او مقید دی، او پررواحقونو د خپلو خاوندان د آزادی دی.

یوولسم اصل

خپلواکی او آزادی د هر سړی له هره قسمه خلله او مداخلی څخه ساتلی ده هیچ څوک بی له شرعی حکمه او مقرری اصولنامو نه بندی او نه جزا ورکوله کیږی.

حقوق عمومیه تبعه افغانستان**اصل نهم**

همه افراد یکه در مملکت افغانستان می باشند بلا تفریق دینی و مذهبی تبعه افغانستان گفته می شود. صفت تابعیت افغانیه مطابق اصولنامه تابعیت استحصال با اضعه می شود.

اصل دهم

کافه تبعه افغانستان در امور دینی و مذهبی و اصولات سیاسی دولت متبوعه خود مکلف و مقید بوده آزادی حقوق مشروع خود را مالک هستند.

اصل یازدهم

حریت شخصیه از هر گونه تعرض مصون است هیچکس بدون امر شرعی و اصولنامه های موضوعه توقیف و مجازات نمی شود.

په افغانستان کېنې اصول د بندیکړی یو قلم موقوف او منع دی هیڅ نر او ښځه هیڅ څوک په قسم د بندیکړی نسی خدمت گار کولای.

دولسم اصل

رعیت د افغانستان سوداگری کسبو نه کېنتو نه سم له مقرر واصلو سره کولای سی.

دیارلسم اصل

ټوله رعیت د افغانستان په منځ در وښانه شریعت او مقرر اصولو د دولت په خپلو حقوقواو وظیفو کېنې د مملکت یورنگه دی.

څوارلسم اصل

عام رعیت د افغانستان په قدر د خپل قابلیت او کار کېنې او لیاقت سره په اندازه د احتیاج د دولت استخدام کېږی.

پنځه لسم اصل

په افغانستان کېنې د هر څوک ملک او مال ساتلی او په امن دی، که یوه مخکه په لحاظ دیوی عمومی نفعی د

د افغانستان اصول اسارت ممنوع است از زن و مرد هیچکس دیگرى را بطور اسارت استخدام کرده نمی تواند.

اصل دوازدهم

تبعه افغانستان در امور تجارت، صنعت زراعت در داخل اصولات موضوعه آزاد اند.

اصل سیزدهم

کافه تبعه افغانستان بحضور شریعت غرا و اصولات موضوعه دولت در حقوق وظائف مملکت حق مساوات دارند.

اصل چهاردهم

عموم تبعه افغانستان نظر به قابلیت و اهلیت بقدر ضرورت حکومت استخدام می شوند.

اصل پانزدهم

در افغانستان مال و ملک هر شخص در امن می باشد اگر یک ملکى به مقصد منافع عمومیه بکار دولت

شود موافق حکم شرع شریف و اصولنامه مخصوصه آن اولاً قیمت آنرا بمالکش تادیه نموده بعد ملک را گرفته میتواند.

اصل شانزدهم

مسکن و جای هر فرد تبعه افغانستان از هر گونه تعرض مصون است هیچکس از طرف حکومت و سائره بدون احکام شرع و اصولنامه های موضوعه بخانه شخص بلا استیذان داخل شده نمی تواند.

اصل هفدهم

ضبط املاک و اموال اهالی ممنوع است باستثنای کسانی که در خارج مملکت متوقف بوده و بر علیه حکومت افغانستان تحریکات و نشریات می نمایند.

اصل هژدهم

مصادره و بیگار ممنوع است اما کارو تکالیفی که در زمان محاربه

دولت په کار سی سم له حکم د شرع شریف او خاصی اصولنامې د هغی سره پس له ورکولو د پوره قیمت د ملک و خاوند ته ئی هغه مخکه آخستای سوای.

شپاړلسم اصل

کور او خای د استوگنی د ټولو رعیتو د افغانستان له هر رازه لاس وهلو څخه ساتلی دی هیڅوک د حکومت یا دبل څوک له خوابی له حکمه د شرعی او مقرره اصولنامو څخه د هیچا په کور بی له آخستلی داډنه نه سی ننوتای.

اوولسمه اصل

د خلقو د مخکي او د مال آخستل او ضبطول منع دي غیر له هغه څوک چه په خارج د افغانستان کښي اوسي او پر خلاف د حکومت د افغانستان تحریکات او خبري اولیکل کوي.

اته لسم اصل

په زور آخستل بیگار ایگار منع دي مگر هغه کارونه یار پرونه چه په

وقت کښې جنگ پيش شي له دي منع څخه وتلي دي.

پيش شود زين قاعده مستثنی است.

نولسم اصل

پانه كنده نور را زونه د شكنجي كولو، گرده موقوف دي بي له حكمه د شرع شريف او اصولنامي د دولت هيچاته جزا نه ور كوله كيږي.

شكنجه و ديگر انواع زجر تماماً موقوف است و خارج احكام شرع شريف و اصولنامه های دولت برای هيچکس مجازات داده نمی شود.

شلم اصل

ابتدائي تعليم له پاره دهلگانو د تبلي د افغانستان حتمي او ضروري دي.

تعليم ابتدائيه برای اطفال تبعه افغانستان واجبی و حتمیست.

یوویشتم اصل

په افغانستان کښي د اسلاميه علومو تدريس آزاد او ايله دي، هر يو له رعيتو څخه دافغانستان که عام وي که خاص له پاره د تدريسات د اسلاميه علومو اجازه لري او تدريس کولاي سي مگر خارجه نفري غير له هغو نفريو څخه چه د پاره د عاموالي دفنون او صنايع او تعليم د ژبي نوکران سوي دي.

اصل بیست ام

د افغانستان تدريس علوم اسلاميه آزاد است هر فرد تبعه افغانستان عموماً وخصوصاً برای تدريسات علوم اسلاميه ماذون و مجاز می باشد اما اشخاص اجنبی با ستثنای نفري که برای تعميم فنون و صنايع وتعليم زبانهای اجنبی استخدام می شوند.

په داخل دوطن د افغانستان کښي جوړول او خلاصول د دوايرو د

بداخل مملکت افغانستان با فتاح و اداره مدارس مجاز

مکتیو ته اجازه نه لري.

نیستند.

دوه ویشتمه اصل

ټوله مکتیونه د افغانستان د حکومت تر پلټنه او علم آوری لاندی دي ځکه چه امور د تربیه او تعلیم ددوی بر خلاف د عقائد و اواصطلاحاتو د اسلام نوی او په ګټه د علم او د فن او دصنعت سره برابری وی مګردینسی او مذهبی تعلیمی قاعدوداهل ذمه نه هیڅ خلل او ویجاړنه رسیږی.

درویشتمه اصل

چاپی کتابونه یا پانی یا اخبارونه په داننه د افغانستان کښی چه خلاف د مذهب نه وی سم له خپلو اصولنامو سره آزاد دی ، جاری کول د اخبار خاص له حقوقو څخه د حکومت او رعیت د افغانستان دی، د خارجه چاپی کتابونه او پانی او اخبارونه که چیری مذهبی او سیاست دلور حکومت د افغانستان ته ضرر او خلل ونه رسوی راتګ ئی افغانستان ته آزاد دی.

اصل بیست و دوم

عموم مکاتب افغانستان در زیر نظارت و تفتیش حکومت می باشند تا امور تربیه و تعلیمیه آنها بر خلاف عقائد و مصطلحات اسلامیه نبوده بمنافع علمیه و فنیه و صنایعیه موافق باشد اما اصول تعلیمیه که به امور اعتقادیه و مذهبییه اهل ذمه تعلق دارد اخلال کرده نمی شود.

اصل بیست و سوم

مطبوعات و اخبارات داخله که خلاف مذهب نباشد مطابق اصولنامه مخصوص آن آزاد می باشد نشر اخبار فقط از حقوق حکومت و تبعه افغانیه است مطبوعات و جرائد خارجه که مذهب و سیاست حکومت علیه افغانستان اخلال نرساند ادخال آن به افغانستان آزاد است.

خلیریشتم اصل

خلاص والی د شخصی گفتگوی او د نورو کارو د رعیت چه په عدلیه محکمو او نورو رسمی دائر و پوری تعلق لری، که چیری په حکم او خلاصوالی د هغو دوائر چه کارئی دی، څوک قانع نسی، لوړ مقامونه تر وزیر د هغه دائری تلی سی او که هلته هم قانع نسی په مقام د صدارت عظمی او پحضور د پادشاه خپل عرض او غوښتل د غوررسی کولای سی.

پنځه ویستمه اصل

مقرره مالیئی او محصولونه سم له بیلې اصولنامې د هغه سره آخستل کیږی.

شپږویستم اصل

وتلی له اصولنامو د دولت نه له هیچا څخه هیچ نه آخستل کیږی.

اصل بیست و چهارم

فیصله منازعات شخصیه و دیگر امورات افراد تبعه که به محاکم عدلیه و دوائر رسمی متعلق است هرگاه بقیصله و حکم دوائر منصوبه قناعت حاصل نکنند می توانند که به مقامات بالاتر وزارت متعلقه و در صورت عدم قناعت به مقام صدارت عظمی و به حضور شاهانه عرض و طلب غور رسی نمایند.

اصل بیست و پنجم

مالیات و محصولات مقرره مطابق اصولنامه های علیحده آن گرفته می شود.

اصل بیست و ششم

خارج اصولنامه های دولت از هیچکس چیزی گرفته نمی شود.

"شورا د ملت"

"شورای ملی"

تشکیلات د مجلس

تشکیلات مجلس

اووه ویستم اصل

شورای ملی مجلس په اراده او عزم د اعلیحضرت همایونی او په تصویب د (۱۳۰۹) د جرگی چه په مرکز د کابل کښې سوی وه دئراو بنیاد سوی ده.

اصل بیست و هفتم

مجلس شورای ملی به عزم و تصمیم اعلیحضرت همایونی و تصویب جرگه ۱۳۰۹ منعقدہ مرکز کابل دائر و مؤسس است.

اته ویستم اصل

دا مجلس ټول او پوره جوړ سوی له هغه کسانو دی چه په کارو د معاش او سیاست د افغانستان کښې شریک دی، یعنی وکیلان د ټول خلق د وطن دی.

اصل بیست و هشتم

این مجلس تمام و کمال مرکب از افرادی است که در امورات معاشی و سیاسی افغانستان مشارکت دارند یعنی نماینده قاطبه اهالی مملکت است.

نه ویستم اصل

ترکیب او تشکیل د شورای ملی مجلس له هغو وکیلانو څخه دی چه د کابل د ولایت او نورو ولایتو او حکومتیو او علاقه دار یوځنی غوره سوی دی ځای د جرگی ددوی پایتخت دی.

اصل بیست و نهم

ترکیب و تشکیل مجلس شورای ملی از وکلای است که از ولایت کابل و سائر ولایات و حکومتات و علاقه داری ها منتخب می گردند و محل انعقاد آن در پایتخت است.

دیرشم اصل

د شورای ملی د وکیلانو شمار په اصولنامه د انتخاب کښې لیکي او معلوم سوی دی.

یو دیرشم اصل

مدت د انتخاب د وکیلاتو ددی مجلس په ټولو دورو کښې دری کاله دی شروع داوولی د وری له دورخی د افتتاح شورا یملی څخه اعتبار او حسابیری او مقررده چه پس له تیریدلو ددری کلونه وکیلان بیا نوی انتخاب او غوره سی انتخاب کوونکی که وغواری چه په نوی انتخاب کښې بیا پخوانی وکیل انتخاب کی په شرط د د سره اختیار لری.

دوه دیرشم اصل

وقت د معطلی او د کار د شورای ملی په داخلی اصولنامه د مجلس کښې په ښکاره او محدود کیری په وقت د معطلی کښې که چیری حکومت ته جوړیده د کمی اصولنامی ضرورت سی نو دا اصولنامه موقتی له

اصل سی ام

تعداد وکلای شورای ملی در اصولنامه مصوبه انتخابات درج و تعیین گردیده است.

اصل سی و یکم

موعد انتخاب وکلای این مجلس در جمیع ادوارسه سال است و شروع دوره اول اعتبار را از روز افتتاح شورای ملی است و مقرر است که بعد سر آمد هر سه سال وکلا مجدداً انتخاب شوند انتخاب کننده گان را اینکه بخواهند از وکلای سابقه را تکرراً انتخاب کنند در صورت رضایت مختار و مخیرند.

اصل سی و دوهم

اوقات تعطیل و موعد اشغال شورای ملی در اصولنامه داخلی مجلس مشخص و محدود کرده خواهد شد در اثنای تعطیل اگر حکومت به وضع کدام اصولنامه ضرورت حس

کند این اصولنامه موقتاً از طرف حکومت تصویب و به موجب فرمان پادشاهی تعمیم می شود در موقع اشغال اگر اصول موقتی از طرف شورای ملی تسلیم کرده شد در عداد اصول دائمی ادخال والا از طرف مجلس مذکور تعدیل یا تردید می شود.

اصل سی و سوم

مجلس شورای ملی برای تحقیق و فیصله مسائل مهم در هنگام تعطیل هم دائر شده می تواند و هر گاه بجهت فوت مسئله مباحث عنها فرصت اجتماع عموم ممکن نشود تنها بحضور و کلاهی مرکز و قریب ان مجلس شورای ملی انعقاد می یابد.

اصل سی و چهارم

وقتی به مذاکرات آغاز می شود که اقلاً مناصف اعضا حضور داشته باشند و فیصله مقررات آنهم

طرفه د حکومت غوره او په قرار د فرمان د پادشاهی به اجرا سی، هر کله چه و کیلان پول او کار شروع کړی که دا موقتی اصولنامه له طرفه د شورای ملی قبوله سوپه جمله د دائمی اصولنامه به داخلی سی یا به له مجلس له خوا څخه جوړه یا به رد سی.

دري دیرشمه اصل

د شورای ملی مجلس له پاره د تحقیق او فیصلی د لویو کارو او مسائلو که پینی سی په وقت د معطلی هم تولیدی سی که چیری تر تولید و ددوی . وقت دهغه مسئلی تیریده او تولید د پولو ممکن نوه نویواخی به له مرکز او نیپردی و کیلانو په مخ به مجلس د شورای ملی جوړ سی.

خلوردیرشم اصل

هغه وخت په خبرو شروع کیږی چه لږ تر لږه نیمائی اعضا حضوری او فیصله او خلاصه ول دکارو په

اساس د اتفاق دټولو یا ډیروالی د فکر و دی.

به اساس اتفاق با اکثریت آراست.

پنځه دیرشم اصل

د شورای ملی مجلس په وقت د افتتاح د هری خپلی دوری په یوه خطابه په حضور د پادشاه عرض او لولی او له حضور د اشرف پادشاهی خخه ددوی ځواب ورکول کیږی.

اصل سی و پنجم

مجلس شورای ملی در موقع افتتاح هر یک از ادوار خود خطابه به پیشگاه پادشاهی عرض و تبیین داده و از طرف قرین الشرف همایونی مجاب می گردد.

شپږدیرشم اصل

په اوله کبني اعضاء د مجلس په لاندني سررشته سره به قسم کوي او قسم نامه به دستخطه وي.

اصل سی و ششم

ابتداء اعضاء شامله مجلس به ترتیب مذيله سوگند یاد می نمایند و قسم نامه را امضا می کنند.

قسمنامه

اوودیرشم اصل

مونږ دستخط کونکی له پاره د هغه اعتبار چه ملت او حکومت پر مونږ کړی دی په لوی خدای (ج) او قرآن کریم باندی قسم کوو چه له پاره د ملت او حکومت خپل په صادق او په رښتیا او سو.

قسمنامه

اصل سی و هفتم

امضا کنندگان ذیل از جهت اعتمادی که ملت و حکومت برمانموده بخداوند عظیم و قرآن کریم سوگند مینمائیم که برای ملت و حکومت خود صادق می باشیم.

اته دیرشمه اصل

اصل سی و هشتم

اعضای مجلس شورای ملی در اظهار رأی در مجلس شورا بحضور جمیع وکلا آزاد و از هر گونه اعتراض مصونند.

د شورای ملی د مجلس اعضا په ویلو د خپل فکر سره په مجلس دشورا او په حضور د ټولو وکیلانو آزاد او له هر رازی ایراده ساتلی دی.

اصل سی و نهم

کافه مذاکرات مجلس شورای ملی بیاثیکه نتیجه آن بمنصه اجرا گذارده می شود و علنی است نمایندگان جرائد و معاینه کنندگان در تحت قیودات اصولنامه داخلی مجلس تنها حق حضور استماع مذاکرات را دارند.

نه دیرشمه اصل

ټول بیان او ویل د شورای ملی مجلس له پاره ددی چه نتیجه ئی اجرا کیږی، ظاهر او بنکاره دی، نماینده گان داخبار و او لیدونکی لاندی تر قیوداتو د داخلی اصولنامه د مجلس یواځی حق د حضور او داوریو لری.

وظایف

اصل چهلم

مجلس شورای ملی امورات داخلی خود را مثل انتخاب رئیس اول و ثانی و هیئت تحریر و سائر اجزا و اصول مذاکرات و شعبات و غیره بر اساس اصولنامه داخلی دایر خواهد کرد.

وظائف

خلوینبتم اصل

شورای ملی خپل دننی کارونه لکه انتخاب د اول رئیس او دوم رئیس او هیئت دلیگلو او نور اجزا اوشعبی اواصول د مذاکرو او خبرو او نور شیان په اساس د داخلی اصولنامه سره غوره ولای سی.

یوځلوبښتم اصل

ټولې اصولنامې او دستور العملونه چه وضع او رانیسته او موجودیت ئی دهغو له پاره د محکم والی د تاداب د حکومت او انتظام د کارو د مملکت پکار او لازم وی، په تصویب د شورای ملی رسیږی.

اصل چهل و یکم

کلیه اصولات وضوا بطی که وضع و موجودیت آن برای تشیید مبانی حکومت و انتظام امور مملکتی لازم باشد به تصویب مجلس شورای ملی می‌رسند.

دوه ځلوبښتم اصل

برابروالی د مالی کارو قبولونه قبول دعوارض او فروعاتو، اوهم نوی ممیزی چه دولت وغواری په تصویب د مجلس سره به وی.

اصل چهل و دوهم

تسویه امورات مالی رد یا قبول عوارض و فروعات و هم ممیزیهای جدیده که دولت اقدام نماید به تصویب مجلس خواهد بود.

دری ځلوبښتم اصل

سنبجول او غوره کول د بودجی د مملکت پس له جوړولو او وړاندی کولو دوزارت مالیه له وظائفو د شورای ملی څخه دی.

اصل چهل و سوم

تدقیق و تصویب بودجه مملکت بعد از ترتیب و پیشنهاد وزارت مالیه از وظایف شورای ملی است.

څلودځلوبښتم اصل

رائستل دنوی اصولنامې یابد لول اولری کول دمقرره قوانینو په تصویب اوخوبنه د شورای ملی کیږی.

اصل چهل و چهارم

وضع اصولنامه جدید با تغییر و فسخ قوانین مقررره به تصویب شورای ملی صورت خواهد گرفت.

خواه لزوم آن از مجلس عنوان و خواه از طرف وزراً اظهار شده باشد.

اصل چهل و پنجم

تصویب امتیاز تشکیل کمپانی ها و شرکت های عمومی از هر قبیل و بهر عنوان که باشد از طرف شورای ملی خواهد شد.

اصل چهل و ششم

عقد مقاولات و معاهدات اعطای امتیازات (انحصار) اعم از تجارتي و صنعتی و فلاحتی و غیره خواه از طرف داخله باشد یا خارجه به تصویب مجلس شورای ملی می رسد.

اصل چهل و هفتم

استقراض دولتی اعم از اینکه از داخله یا خارجه به هر عنوان و با اسم باشد به اطلاع و تصویب مجلس شورای ملی کرده خواهد شد.

اصل چهل و هشتم

تمدید خط آهن و شوسه به پول دولت و یا به خرج شرکت و کمپانی

خواه لازم والی ئی له مجلس د شورانه بیان سوی وی او یاد وزیرانو له خوا خخه بنکاره شوی وی.

پنځه څلوېښتم اصل

غوره او تصویب کول د امتیاز او تشکیل د کمپنیو او د عمومی شرکتو له هر قبیل او په هر نامه چه وی له طرفه د شورای ملی کیږی.

شپږ څلوېښتم اصل

تړل د قرار دادو او عهد نامو ورکول د امتیازو (انحصار) اعم د تجارتي او صنعتی او فلاحتی او نور شیان خواه له طرفه د داخلی وی یا خارجی په تصویب او خوښه د شورای ملی رسیږی.

اوو څلوېښتم اصل

دولتی پورله داخله نه یا خارجه نه په هر نامه او په هر عنوان چه وی په خبرول او تصویب د شورای ملی سره به کیږی.

اته څلوېښتم اصل

اوږده ول دو سپنی دلار او سرک که په خرڅ او پیسه د دولت وی یا

په خرڅ د شرکتو او کمپنیو داخلي يا خارجي وی ټوله ټرلی په تصویب او خوښه د شورای ملي دی.

نه څلورېنتم اصل

د شورای ملي مجلس حق لری چه په لازم وقتو کښې عریضه په حضور د همایونی وړاندی کی مگر وړاندی کول د عریضی خواه منخواه باید چه پواسطه د یو ټولنی چه عبارت له رئیس اوشپړ اعضانه چه نورو وکیلانو له خپله منځ څخه انتخاب کړی وی او وقت د شرفیابی د حضور به هم رومبی په واسطه دوزارت دربار ودوی ته معلوم او جواز ، آخستله کیږی.

پنځوسم اصل

وزیران له پاره داوړیدو د خبرو په جرگو کښې د مجلس د شورای ملي ته راتلی سی. او هم حق لری چه په وقت دلزوم کښې په اجازه د رئیس د مجلس له پاره د خبر او سنجش د کارو توضیحات ورکی په مجلس

های داخلی و یا خارجی تماماً وابسته به تصویب مجلس شورای ملی است.

اصل چهل و نهم

مجلس شورای ملی حق دارد که در اوقات لازمه عریضه به پیشگاه همایونی تقدیم دهد. اما تقدیم این عریضه به همه حال به توسط هیئتی مرکب از رئیس و شش نفر اعضا که سایر طبقات از بین خود انتخاب می کنند خواهد بود وقت شرفیابی حضور هم اولاً توسط وزارت دربار استیذان می شود.

اصل پنجاهم

وزراً برای استماع مذاکرات در جلسات مجلس شورای ملی حضور بهم رسانده می توانند و نیز حق دارند که در صورت لزوم به استجازه رئیس مجلس برای مذاکره و تدقیقات امور توضیحات

بدهند در مجلس برای حضور وزراً
موضع معینه می‌باشد.

پنجاه و یکم

هر گونه قوانین جدیده که به وضع
آن احتیاج حس شود از طرف
وزارت تجویز و انشاء گردیده
توسط وزراً با صدر اعظم به مجلس
شورای ملی اظهار می‌شود و بعد از
تصویب مجلس به صحه پادشاهی
مزمین گشته قابل التعمیل می‌گردد.

اصل پنجاه و دوم

لزوماً رئیس مجلس می‌تواند که
شخصاً یا به پیشنهاد ده نفر از
اعضای مجلس و یا وزیری
بدون حضور نمایندگان جراید
و معاینه کنندگان اجلاس محرمانه
تشکیل دهد و نیز می‌تواند انجمن
محرمانه مرکب از یک عده منتخبین
اعضای مجلس که اعضای
سایره مجلس حق دخول در
آن نداشته باشند ترتیب نماید
مگر نتیجه انجمن با اجلاس

کبنی خای دناستی دوزیرانو معلوم
دی.

یو پنخوسم اصل

هر راز نوی قوانین که اینبودته ئی
ضرورت پیدا سی له وزارتو د خوا
شخه تجویز او جوړ په واسطه د
وزیرو یا صدر اعظم په مجلس دشورای
ملی اظهار او پس له تصویب او خوبه
د مجلس نه به دستخط د پادشاهی
بناسته او قابل د اجرا گزری.

دوه پنخوسم اصل

په وقت د ضرورت کبنی رئیس
دمجلس یواخی یا په پیشنهاد دلسو
اعضائو د مجلس یا کوم وزیر کولای
سی چه بی له حضور د نمایندگانو د
جراند او لیدونکی پته جلسه جوړه
کی او هم کولای سی چه یو پته
جرکه چه جوړه له خوتنو غوره شوی
سپړیو د مجلس وی
او نور اعضا حق د نوتو په هغه
کبنی و نه لری، جوړه کی
مگر په دواړو صورتو سره

محرمانه وقتی مرعی خواهد بود که در هر دو صورت مسئله مباحث عنها بحضور سه ربع از منتخبین مطرح مذاکره شده و به اکثریت آراء قبول شده باشد. در صورتی که مطلب در انجمن محرمانه قبول نشود در مجلس عنوان نخواهد شد و مسکوت عنه خواهد ماند.

اصل پنجاه و سوم

در صورتی که مجلس محرمانه بخواش رئیس دائر شده باشد اگر از مذاکرات را تا اندازه مناسب به اطلاع عموم برساند اختیار دارد اما اگر تشکیل مجلس به تقاضای وزیر بوده است در آن صورت افشای مذاکرات هم وابسته باجازه خود وزیر خواهد بود.

اصل پنجاه و چهارم

وزراً مطلب اظهار نموده گي خود را و لو هر قدر بروی مباحثه شده

نتیجه د پت مجلس هغه وقت به مرعی کیری چه مسئله د مباحث عنها په حضور ددرو بر خو له منتخبو څخه مذاکره یا په ډیر والی د فکرو سره قبوله سوی وی که مطلب په پته جرگه کښې قبول نسی په مجلس کښې نه ظاهره کیری او پت به پاتی سی.

دري پنخوسم اصل

په هغه صورت کښې چه پته جرگه په خواش درئیس د مجلس جوړه سوی وی که له مذاکراتو د مجلس څخې په مناسب اندازه سره ټولو ته خبر ورکوی اختیار لری که چیری تشکیل د پتی جرگې په خواش د کوم وزیر سوی وی په هغه صورت کښې ظاهره ول د هغه مذاکرات هم ترلی په اجازه د هغه وزیر به وی.

خلو پنخوسم اصل

وزیران خپل ظاهره کړی مطلب که ډیر بحث هم ورباندی سوی وی حق

باشد حق دارند که از مجلس مسترد کنند. اما اگر اظهار ایشان به خواهش مجلس بوده است برای استرداد مطلب موافقت مجلس هم شرط است.

اصل پنجاه و پنجم

اگر لایحه اظهار نموده گي وزیر را مجلس قبول ننماید با ملاحظات خود عودت خواهد داد این لایحه وقتی به مجلس ثانیاً اظهار خواهد شد که وزیر ملاحظات مجلس را رد یا قبول نماید.

اصل پنجاه و ششم

اظهار رای از طرف اعضای مجلس شورای ملی راجع به تردید یا قبول مطلب واضح و بالتصریح می شود و هیچکس نمی تواند ایشان را به دادن رأی خویش تحریص با تهدید نماید اظهار رد یا قبول اعضای مجلس به علامات ظاهری امثال ورقه سیاه و سفید بوده محل

لری چه له مجلس نه ئی بیرته واخلی که چیری ظاهرول د مطلب په خواهش د مجلس سوی وی په بیرته آخستو ئی د مجلس موافقت هم شرط دی.

پنځه پنځوسم اصل

که چیری کومه اظهار شوی لائحه د کوم وزیر مجلس قبوله نکي سره له خپله فکر او ملاحظاتو به ئی بیرته لیری د لائحه په هغه وقت دوه یمه پلاپه مجلس کښې ښکاره کیږی چه هغه وزیر ملاحظات د مجلس رد یا قبول کی.

شپږ پنځوسم اصل

ښکاره کول د فکر له طرفه د اعضاء د مجلس د شورای ملی په منلو یا نه منلو د کومی خبری په ظاهر او ښکاره صورت کیږی هیچ څوک نسی کولای چه څوک خپلی رائی ته وه لمسوی یا وه ډاره وی اظهاردرديا دقبول د مجلس په ظاهر و علامو سره لکه توره او سپینه پاڼه کیږی او جای

د پوهیدو او فائده اخستودنماینده گان
داخبارو او لیدونکی به وی.

ادراک و افاداتنماینده گان جراید و
معاینه کنندگان خواهد بود.

عنوان د مطلب له خوا څخه د

عنوان مطلب از طرف

مجلس

مجلس

اوو پنځوسم اصل

اصل پنجاه و هفتم

هر یو له مطالبو چه له خوا د اعضای
مجلس څخه عنوان کیږی هغه وقت
به قابل د مذاکری وی چه لږ تر لږه
خلورمه برخه د اعضا مذاکره د هغه
مطلب تصویب وکړی پدی صورت
سره مذکور سوی عنوان لیکسی و
رئیس د مجلس ته وړاندی کیږی که
رئیس د مجلس هغه لائحه پومی په
انجمن د تحقیق کنبی تر پلټنه لاندی
ونسی، کولای سی.

هر یک از مطالبی که از طرف
اعضای مجلس عنوان می شود آن
وقت قابل مذاکره خواهد بود که اقلأ
ربع اعضا مذاکره مطلب مذکور را
تصویب دارند درینصورت عنوان
مذکور کتباً به رئیس مجلس تقدیم
می شود و اگر رئیس مجلس آن
لایحه را به دوایر انجمن
تحت تحقیق بیبرد
می تواند.

اته پنځوسم اصل

اصل پنجاه و هشتم

یوه برخه له اعضاؤ شورای ملی څخه
چه په انتخاب د نورو اعضاؤ او
تصویب د رئیس شورا سره غوره
او جلا کیږی، په نامه (د انجمن د
تحقیق) ابتدائی پلټنه او سنجش د هغه
کارو چه شورا ته راځی کوی ئی له

یک عده از اعضای شورای ملی که
با انتخاب سایر اعضا و تصویب
رئیس شوری منتخب و تجزیه
می شود بنام (انجمن تحقیق) سنجش
های ابتدائی مسائل
وارد شوری را دقت نموده

از آنجمله مواد قابل
الذکر مجلس را همراه یک
لایحه نظریه خود ها را به رئیس
مجلس پیش می‌دارند و به اجازه
رئیس مطرح و مذاکره می‌شود. و
موادی که اکمال بخواند
یا مذاکره مجلس را ایجاب نکند
با اسباب موجب آن از طرف
رئیس بوزارت منسوبه اش
اعاده می‌شود. اعضای
انجمن تحقیق اقلأ ده نفر خواهد
بود.

اصل پنجاه و نهم

مطالبی که نظر باصل (۵۷) در
مجلس عنوان می‌شود اگر
متعلق بیکى از وزراً باشد در
وقت مذاکره و تدقیق لایحه
مذکوره چه در انجمن تحقیق
و یا در مجلس باید به وزیر
متعلقه اش خبر داده شود
که شخصاً خودش حاضر شود
و یا معین خود را بفرستد و یک

هغه جملی څخه هغه فقري چه لایق د
ذکر د مجلس وی سره له یوی
لائحی د خپل نظرئی ورئیس د
مجلس ته وړاندی کوی او په اجازه
د رئیس سره تر مذاکره او خبرو
لاندی نیول کیږی. او هغه مواد چه
پوره کول غواړی یا مذاکره د
مجلس ئی قبوله نکي سره له اسباب
د موجبی د هغو له خوا څخه د رئیس
بیرته هغه منسوبه وزارت ته ئی لیږل
کیږی اعضا د انجمن تحقیق لیږ تر
لیږه به لس کسه وی.

نه پنخوسم اصل

هغه مطلبو نه چه په قرار د
(۵۷) اصل په مجلس کښې عنوان
کیږی که تعلق په یوه له وزیرانو وی
په وقت د مذاکری او تدقیق د
مذکور سوی لائحی په انجمن د
تحقیق یا په مجلس کښې وی باید چه
وزیر ته ئی خبرور کړه شی چه پخپله
حاضر شی یا خپل معین دولیږی او یو
نقل د لائحه اوضمائم د هغو دی باید

چه مجلس پخواه را حاضر يدلو د وزیر یا معین څخه له پاره د پوهیدو ددوی لس تر پنځه لس روځی غیر له ضروری مطلبو څخه هغه منسوبه وزارت ته ئی ولیری.

شپیتم اصل

که چیری وزیر بناپر کم مصلحت سره په هغه مطالبو کښی چه د مجلس له خوا څخه عنوان شوی دی موافقت و نکړ ای شی لازم دی چه خپل عذرونه مخامخ ظاهر او مجلس پری قانع کړی.

یوشپیتم اصل

له هغه وزیر څخه چه مجلس دشورای ملی توضیحات و غواری خواه مخواه به دی جواب وائی اوبدون له معقول عذر څخه او زیاد له اقتضا څخه په ځنډولو او تاخیر د جواب هم اجازه نلری مگر په هغه صورت سره چه مطالب پت او پته ول کښی ئی تر یوی مدی پوری

نقل لائحہ و ضمائم آنرا باید مجلس قبل از احضار وزیر و یا معین برای مسبوقیت شان از ده الی پانزده روز به استثنای مطالب ضروری به وزارت منسوبه ارسال دارد.

اصل شصت ام

در صورتی که وزیر بناپر کدام مصلحتی در مطالب معنون از طرف مجلس موافقت نتواند لازم است معاذیر خودش را مواجهتاً تصریح و مجلس را قانع بسازد.

اصل شصت و یکم

وزیری که مجلس شورای ملی از وی توضیحات طلبد از جواب ناگزیرو مسولاست وبدون عذر موجهه وعلاوه از اقتضابه تعویق و تاخیر جواب هم مجازنیست والا در صورتی که مطالب محرمانه و در اختفای آن برای یک مدت صلاح ملت و دولت

باشد اما بعد موعود معینه به ابراز مطلب مذکور به حضور مجلس مکلف است.

اصل شصت و دوم

عرض شخصی افراد تبعه که بد وائر رسمیه تامرکز وزارت منسوبه غور آن نشود ذریعۀ وکیل محلی خود شان ملی مجلس شوری عرض و استغاثه کرده میتوانند از ریاست شوری اینقسم عرائض برای غور و تحقیق بمقام صدارت فرستاده می شود.

اصل شصت و سوم

دروقت رحلت پادشاه اگر مجلس شورای ملی تعطیل باشد حتما انعقاد خواهد شد و انعقاد مجلس از فوت پادشاه باید زیاده از بیست روز معطل نشود.

اصل شصت و چهارم

قبل از رحلت پادشاه اگر دوره وکالت وکلا تمام شده

صلاح د ملت او د دولت وی مگر پس له معلومدار مدت خخه په ظاهره ولو د ذکر شوی مطلب په حضور د مجلس مکلف دی.

دوه شپيتم اصل

شخصی عرض له افرادو د رعیت که په رسمی دوائرو تر مرکز د وزارت د هغو دائرو پوری وانه وریدل شی په واسطه د خپل د خای وکیل چه په مجلس د شورا کښې شته عرض او استغاثه کولای سی له ریاست شورا خخه دارنگ عریضی له پاره دغور او تحقیق صدارت عظمی ته لیرلی کیږی.

دري شپيتم اصل

په وقت د رحلت د پادشاه که مجلس د شورای ملی معطل وی ضرور باید ټول سی او ټولیده د مجلس له مرگ د پادشاه خخه باید زیاد له شل ورخی معطل نشی.

خلوشپيتم اصل

که وړاندی له رحلت د پادشاه خخه دوره دو کالت د وکیلانو تمامه

شوی وی او په وقت د رحلت نور وکیلان معلوم شوی نوی مجلس په وجود د وکیلانو د تیری دورې سره تړل کیږی.

پنځه شپېتم اصل

هغه مواد چه په مجلس د شورای ملی کښې تصویب کیږی باید دی چه له احکامه د دین مبین د اسلام او له سیاسته د مملکت څخه مخالف نوی.

شپږ شپېتم اصل

ټول تصویبونه او قرارونه د مجلس شورا پس له دست خط د ذات شاهانه څخه په موقع د اجرا کښې ایښول کیږی.

مجلس داعیان

اوو شپېتم اصل

مجلس داعیان جوړ دی له هغو تجربه کارو او هونبیارو سړیو څخه چه راساً له حضوره د قرین الشرف پادشاهی څخه انتخاب او معلومیږی مرکز د تولیدو دهغې کابل دی.

اته شپېتم اصل

باشد و در موقع رحلت دیگر وکلا معین نگردیده باشند مجلس بوجود وکلای دوره سابقه انعقاد می شوند.

اصل شصت و پنجم

موادی که در مجلس شورای ملی تصویب می شود باید با احکم دین مبین اسلام و سیاست مملکت مخالفت نداشته باشد.

اصل شصت و ششم

مصوبات و قرار های مجلس شوری بالعموم بعد از امضای ذات شاهانه در موقع اجرا گذارده می شود.

مجلس اعیان

اصل شصت و هفتم

مجلس اعیان مرکب است از اشخاص تجربه کار و با بصیرت که رسماً از طرف قرین الشرف پادشاهی انتخاب و تعیین می شوند مرکز انعقاد آن کابل است.

اصل شصت و هشتم

تصویب اصولات موضوعه متعلق است به مجلسین شورای ملی و اعیان پیشنهاداتی که از طرف هیئت وزراء درین مجلس عنوان می شود پس از مذاقه و مذاکره با کثرت تصدیق و به غرض تصویب به مجلس شورای ملی فرستاده می شود برعکس آن مواد مصوبه شورای ملی در مجلس اعیان ملاحظه و تصویب می گردد.

اصل شصت و نهم

در وقت افتتاح مجلس شورای ملی اگر مجلس اعیان منعقد شده باشد مصوبات مجلس شورای ملی معطل نمی ماند و بعد از صحه همایونی در معرض اجرا گذارده می شود.

اصل هفتادم

مطالبی که در مجلس اعیان تصویب و به مجلس شورای ملی فرستاده می شود در صورتی که به مجلس شورای ملی قبول نشود نظر به

تصویب د موضوعه اصولانو تعلق لری په دواړ و مجلسو د شورای ملی او اعیان هغه پیشنهادونه چه له خوا د ټولنی د وزیرانو پدی مجلس کنبی عنوان کیږی پس له غور او مذاکرې څخه چه په ډیر والی تصدیق او له پاره د تصویب مجلس شورای ملی ته را لیږل کیږی او همدارنگی تصویب سوی مواد د شورای ملی په مجلس داعیان کنبی لیدل او تصویب کیږی.

نه شپیتم اصل

په وقت د افتتاح د مجلس شورای ملی که مجلس د اعیان نوی ترلی سوی تصویبونه د مجلس شورای ملی نه معطل کیږی پس له دستخط د پادشاه په معرض د اجرا کنبی اینبول کیږی.

اویاوم اصل

هغه مطلبو نه چه په مجلس داعیان کنبی غوره او مجلس د شورای ملی ته لیږل کیږی. که چیری په مجلس د شورای ملی کنبی قبول نسی نظر

ولوی والی د مطلب ته بل مجلس چه جوړله یوه تعداد له اعضاؤ ددواړو مجلسوڅخه وی تشکیل کیږی تعداد د اعضا ددی مجلس چه یووار انتخابیږی لږ تر لږه شل کسه به وی انتخاب سوی مجلس په هغه گفتگو ئی مسئله باندی غور او دقت کوی او خپل فکر و شورای ملی ته ښکاره کوی که په فکر ددی منتخبه مجلس د شورای ملی مجلس موافقت او برابر والی ونکی نو مطلب په حضور د پادشاه عرض کیږی او په پا که اراده د پادشاه سره به فیصله کیږی.

دولایتو د مشورې مجلسونه

یو او یوم اصل

په مرکز د نائب الحکومگیو او اعلی او لویو حکومتو یو یو د مشورې مجلس تشکیل کیږی.

دوه او یوم اصل

صورت د انتخاب او شمار د اعضا او دو وظایفو ددی مجلس به په خاصه اصولنامو کښې ئی بیان او ښکاره

اهمیت مطلب مجلس دیگری مرکب از یک عده اعضای مجلسین تشکیل میگردد تعداد اعضای این مجلس که بالتساوی انتخاب می شوند اقلأ بیست نفر خواهند بود مجلس منتخبه به مسئله متنازع فیه غور و دقت نموده رای خود را به مجلس شورای ملی ارائه میدهند اگر بر رأی مجلس منتخبه مجلس شورای ملی موافقت نکرد موضوع به حضور ملوکانه معروض می گردد و به ارا ده سنیه فیصله می شود.

مجالس مشاوره ولایات

اصل هفتاد و یکم

در مرکز نائب الحکومه گی ها و حکومت اعلی و کلان یک یک مجلس مشوره تشکیل می شود.

اصل هفتاد و دوم

صورت انتخاب و تعداد اعضا و وظایف آن مجلس در اصولنامه مخصوص آن بیان اصلاح

می‌گردد.

کیری.

وظایف و حقوق وزراً

اصل هفتاد و سوم

امور اجرائیه مملکت بذریعه وزرای دولت که به انتخاب صدر اعظم و منظوری حضور ملوکانه تعیین می‌شوند اداره می‌شود.

اصل هفتاد و چهارم

ریاست هیئت وزراً مفوض است صدر اعظم درغیاب صدر اعظم وزیر وزارت اول وظیفه ریاست را ایفا می‌دارد.

وظایف او حقونه دوزیرانو

دری او یوم اصل

اجرائیه کارو ته د مملکت په واسطه د وزیرانو چه په انتخاب او غوره د صدر اعظم او منظوری د حضور د پادشاه سره معلومیږی اداره کیږی.

خلور او یوم اصل

مشرتوب د وزیرانو د ټولنی صدر اعظم ته سپارلی سوی دی، په نه اوسیدو د صدر اعظم وزیر د اول وزارت وظیفه د ریاست به اجرا کوی.

اصل هفتاد و پنجم

هیچکس نمی‌تواند مقام وزارت را اشغال نماید بدون اینکه مسلمان و از تبعه افغانستان باشد.

اصل هفتاد و ششم

هر یک از وزراً در سیاست عمومی دولت مشترکاً و در امور موظفه وزارت متعلقه خود مخصوصاً بنزد

پنځه او یوم اصل

هیڅوک نسی کولای چه مقام دوزارت ونسی بيله دی چه مسلمان او رعیت د افغانستان وی.

شپږ او یوم اصل

هر یو له وزیرانو په عمومی سیاست د دولت کښې په گرده او په خپلو وظیفو دوزارت کښې ځان ځانته په

نزد د شورای ملی جواب ورکونکی دی لدی سببه حضور د پادشاه جوابده ندی.

اوو اوپاوم اصل

هغه مسؤلیت دوزیرانو او سیاست چه راجع و دوی ته کپری اصول به ئی معلوم کی.

اته اوپاوم اصل

وزیران په هغه کارو چه په دوی اړه لری هغوته چه ددوی په اختیار او واک وی اجرا او تر واک پورته به په حضور د صدر اعظم وړاندی کوی او صدر اعظم به په اندازه دواک سره خپله وظیفه اجرا او پورته د هغه څخه به په حضور د پادشاه عرض او هدایت آخلی.

نه اوپاوم اصل

هر کله که یو د وزیرانو د دولت په جرم د خلاف ورزی سره په حدود د خپلی رسمی وظیفی ترگمان لاندی راسی خای د محاکمه ددوی دیوان عالی پېژندل کپری او نوری شخصی

شورای ملی مسئول اند بناءً علیه ذات شاهانه غیر مسئول می باشند.

اصل هفتاد و هفتم

مسئولیت وزراً و سیاستی را که راجع بآنها می شود اصول تعیین خواهد نمود.

اصل هفتاد و هشتم

وزراً امورات مربوط متعلقه خود را باندازه اختیارات خود اجرا و مافوق آنرا به حضور صدر اعظم تقدیم میدارند صدر اعظم بدرجه صلاحیت و ظایف خود را اجرا نمود. مافوق آنرا به حضور ملوکانه عرض و هدایت می گیرد.

اصل هفتاد و نهم

هر گاه یکی از وزرای دولت به جرم خلاف ورزی در حدود وظیفه رسمی شان مظنون واقع شوند مرجع محاکمه شان دیوان عالی شناخته می شود دیگر دعا

وی شخصیه وزراً که خارج وظیفه ماموریت شان باشد مانند سائر رعایا به محاکم عدلیه مراجعت می نمایند.

اصل هشتم

وزیری که تحت اتهام می آید الی نتیجه محاکمه و برائت آن از وظیفه رسمی معطل می ماند.

اصل هشتم و یکم

در غیاب وزراً معین وزارت یا وکیل که عندالزوم مقرر شود تمام اختیارات شخص وزیر را دارا میگردد.

اصل هشتم و دوم

برای تفتیش احوال عمومی وزراً و مامورین یک هیئت تفتیش به استیذان حضور شاهانه مطابق لایحه مخصوصه آن از شورای ملی انتخاب و تعیین می شود.

اصل هشتم و سوم

تعداد وزارتات و تشکیل دوائر و وظایف شان در اصولنامه تشکیلات اساسیه توضیح یافته است.

دعوی ددوی چه وتلی د وظیفی د ماموریت ددوی خخه وی لکه نور رعیت عدلیه محکمو ته به خی.

اتیوم اصل

هغه وزیر چه تر تهمت لاندی راخی تر نتیجه دمحاکی او برائت د ده له رسمی وظیفی خخه به معطل وی.

یو اتیوم اصل

په نه اوسیدو د وزیر معین د وزارت یا وکیل چه عندالزوم درول کیږی چښتن د ټول واکوالی دهغه وزیر څرخی.

دوه اتیوم اصل

لپاره د پلټنی د عمومی احوال دوزیرانو اومامورینو یوه ټولنه دپلټنی به په استیذان دپادشاه برابر په مخصوصه لائچی دهغه سره له شورای ملی خخه غوره اومعلومیری.

دري اتیوم اصل

شمار دوزاراتو اوجورنه ددایرو او وظائف ددوی په اساسی اصولنامه دتشکیلات کښی ښکاره دی.

د مامورینو حقونه

خلور اتیاوم اصل

ټول کار داران سم له هغو قاعدو سره چه په خاصو اصولنامو کښې بیان سوی دی په هغه کارو چه وړاو مناسب دوی سره وی درول کیږی او هیڅ یو له مامورینو څخه تر څو چه دی خلاصنه ونه غواړی یا د دولت له خوا دیو ضرور کار دپاره آله یا موقوف نسی هیڅ کله به نه معزول او نه موقوفیږی او هغه کار داران چه ښه تلنه او سمواله په خپل خدمت کښې څرگند کړی سم له خاصو اصولنامو سره حق د لوړیدو د مرتبی او کارداری او مستمری لری.

پنځه اتیاوم اصل

ټول کار داران په مرتبو خپلو سره په حکم سره مکلف دی لوړ آمران او کښته مامورین هیڅ یو کارپر خلاف د هغو سره نسی اجرا

حقوق مأمورین

اصل هشناد و چهارم

بالعموم مامورین مطابق موادیکه در اصولنامه های مخصوصه ایضاح گردیده به ماموریت هائی که لایق و مناسب باشند تعیین کرده می شوند و هیچ یک از مامورین تازمانی که از وظیفه خود مستعفی نشود و یا از طرف دولت بنا بر یک امر ضروری لازم تبدیلی و یا موقوفی نباشد اصلا عزل و موقوف نمی شود و مامورین که حسن سلوک و استقامت خدمت خود ها را ابراز نمایند مطابق اصولنامه های مخصوصه استحقاق ترقی رتبه و مأموریت و مستمری را دارند.

اصل هشناد و پنجم

همه مامورین علی المراتب در اطاعت آمر مافوق شان مطابق اصولنامه های موضوعه مکلف هستند آمران مافوق و مامورین ما

تحت هیچیک امر را خلاف آن اجرا کرده نمیتواند هرگاه از طرف آمران مافوق در اجرای کدام امر خلاف اصول بالای مامورین ما تحت امر اجرا شود مأمورین ما تحت قبل از اجرای آن به مرکز وزارت الی صدارت عظمی باید اطلاع نماید.

اصل هشتماد و ششم

وظایف مامورین در اصولنامه های مخصوصه تعیین و تفریق گردیده هر مامور موافق هدایات اصولنامه های موضوعه و وظایفموظفه اش مسئول شناخته می شود.

محاکم

اصل هشتماد و هفتم

محاکم عدلیه مرجع دعا وی عمومیه شرعیه می باشد.

اصل هشتماد و هشتم

در محاکم شرعیه دعا وی مرجوعه مطابق مقررات مذهب مذهب حنفی (رح) فیصله می شوند.

کولای او که د پورته آمر له خوا یو امر چپ له اصوله ورته وسی لاندی کار داران پخوا له اجرا کولو د هغه څخه مرکز د وزارت ته ترصدرات عظمی پوری باید خبر ور کړی.

شپږ اتیاوم اصل

وظیفی د کار دارانو په خاصو موضوعه اصولنامو کښې بیل بیل بنکاره سوی دی هر کار دار سم له هدایت د موضوعه اصولنامو سره له خپلو خدمتو څخه پښتل کیږی.

محکمی

اووه اتیاوم اصل

عدلیه محکمی ځای د ټولو شرعی دعو و دی.

اته اتیاوم اصل

په شرعی محکمو کښې ورغلی دعوی سم له مقرراتو د پاک مذهب حنفی (رح) سره فیصله کیږی.

نه اتيانوم اصل

ټول محکمی له هر رازه مداخلت
څخه خلاص دی.

نوي وم اصل

په عدلیه محکمو کښې دعوی گانی
بنکاره فیصله کپری بېله هغه مسائلو
چه شریعت په فیصله د هغو
په پټه سره هدایت ورکپری
دی.

يو نوي وم اصل

په حضور د محکمو هر سپری له پاره
د ساتنی د حقوقو خپلو ټول مشروعه
وسائط وړاندی کولای سی.

دوه نوي دوم اصل

عدلیه محکمی په لیدلو او خلاصولو
کښې ددعوی گانی بېله امر شرعی
ځنډ او معطلی نسی کولای.

دري نوي وم اصل

هیڅوک و تلی له محکمو څخه له
پاره د فیصلی د خاصو خاصو خبرو
یوه نوی محکمه نه سی جوړ ولای.

څلور نوي وم اصل

اصل هشتاد و نهم

همه محاکم از هر گونه مداخلت
آزاد هستند.

اصل نودم

در محاکم عدلیه دعا وی به صورت
علنی فیصله می شود با استثنای
مسائلی که شارع فیصله آنرا
طریق خفیه هدایت داده
است.

اصل نود و یکم

در حضور محاکم هر شخص برای
محافظه حقوق خود همه وسائط
مشروعه را پیشنهاد نموده میتواند.

اصل نود و دوم

محاکم عدلیه در رویت و فیصله دعا
وی با استثنای امر شرعی تا خیر و
مماطله کرده نمی تواند.

اصل نود و سوم

هیچکس خارج محاکم برای فیصله
بعضی فقرات مخصوصه یک محکمه
فوق العاده تشکیل داده نمی تواند.

اصل نود و چهارم

صنوف و درجات محاکم
و صلاحیت شان با صولنامه تشکیلات
اساسیه توضیح یافته است.

صنوف او درجی د محکمو او
اختیارات ددوی په اصولنامه د
تشکیلات اساسیه کښې بیان سویدی.

عالی دیوان

پنځه نوي وم اصل

عالی دیوان د وزیرانو د محاکمی
دپاره په وقت کښې د اقتضاً له خو
مدی دپاره جوړول کیږی او وروسته
دپوره کولو د هغه کار چه ورسپارل
کیږی بیرته ماتیری.

شپږنوی اوم اصل

راز د جوړولو د دیوان عالی اوقاعدی
د محاکمی د هغه سم له خپلی خاصی
اصولنامی سره جاری کیږی.

دیوان عالی

اصل نود و پنجم

دیوان عالی برای محاکمه
وزرای دولت عندالاقترضاً موقتاً
تشکیل می یابد و بعد انجام اموری
که به او سپرده می شود فسخ می
گردد.

اصل نود و ششم

طرز تشکیل دیوان عالی و اصول
محاکمه در آن مطابق اصولنامه
مخصوصه آن اجرا می شود.

مالی کارونه

اوونوي وم اصل

ټول محصولات د دولت سم له
خاصی اصولنامی د هغو سره آخسته
کیږی.

اته نوی اوم اصل

امور مالیه

اصل نود و هفتم

همه محصولات دولت مطابق
اصولنامه مخصوصه آن اخذ
می شود.

اصل نود و هشتم

هر کال د دولت د دخل او خرڅ دپاره سم له اصل (۴۳) سره یوه بودجه جوړه او پیرل کیږي او دغه بودجه د دولت دخل ته تله او له پاره د خرڅ اساس دی او ټول مصارف ددی د مخه اخستل او خرڅیږي.

نه نوي وم اصل

وروسته له سمولو او جاری کولو او د کلني بودجی یو قطعی حساب جوړیږي چه په دی قطعی محاسبه کښي په ټول حقیقی اندازه د مصارف او مداخل ددولت ددی کال یو ځای ټول سوی وی.

سلم اصل

د قطعی محاسبی د بودجی د جوړولو او سمه ولو او جاری کولو دپاره خاصه اصولنامه سته.

یو سلو یوم اصل

کمول او بخشش د مالیات سم له مخصوصی اصولنامی د هغه سره اجرا کیږي.

هر سال برای واردات و مصارف دولت یک بودجه مطابق اصل (۴۳) تنظیم کرده می شود این بودجه برای واردات دولت موازنه و برای مصارف اساس بوده همه مصارف از روی آن اخذ و صرف می شود.

اصل نود و نهم

بعد از تطبیق و اجرای بودجه سالانه یک محاسبه قطعی تنظیم می شود این محاسبه قطعی مقدار حقیقی واردات و مصارف این سال را حاوی می باشد.

اصل صدم

برای تنظیم محاسبه قطعی و برای تنظیم بودجه و صورت تطبیق و اجرای آن اصولنامه مخصوصه موجود است.

اصل یک صد و یکم

تخفیف و با معافی مالیات بموجب اصولنامه مخصوصه آن اجرا می شود.

اداره د ولایاتو

یو سلو دویم اصل

دولایاتو اداره او کار داری له درو اساسی قاعد وڅخه جوړسوی دی ۱- فراخی د اختیار ۲- بیلواله د کارو معلومه ول دبازخواست په واسطه ددی درو قاعدو ټول کارونه د ولایاتو دکار دارانوسم له اصولنامو سره ښکاره او بیل سوی دی اختیار داری د کار دارانو هم په موضوعه اصولنامو کښینودلی سوی دی هر کار دار په خپلو کارونو کښې د پورته آمرخپل ته علی المراتب جوابده دی.

یوسلو دریم اصل

په ولایاتو کښې له هره ښاخه څخه دوزیرانو بیل بیل ماموران مقرر دی رعیت به له پاره خلاصتیا د خپلو کارو د هغو ښاخو مامورانو ته ورځی.

اداره ولایات

اصل یک صد و دوم

اصول اداره ولایات از سه قاعده اساسیه مبنی است از ۱- توسعه ماذونیت ۲- تفریق وظایف ۳- تعیین مسئولیت بنابر قواعد مذکوره همه وظایف مامورین ولایات مطابق اصولنامه های موضوعه تعیین و تفریق کرده شده است و اختیارات مامورین نیز بر طبق اصولات موضوعه محدود است و هر مامور در وظایف خود علی المراتب نزد امر ما فوقش مسئول شناخته می شود.

اصل یک صد و سوم

در ولایات از هر شعبه وزارت مامورین جداگانه مقرر هستند افراد اهالی برای اجرای کار و انجام حوایج خود به شعبات مرجوعه مراجعت می کنند.

یوسلو څلورم اصل

که په یوه ټکره کښې د مملکت نښه د باغی والی یاد نافرمانی ولیده سی چه د عمومی آرامی ته خلل رسوی حکومت لپاره دور کولو د بغاوت او محکمول د آرامی لازمی تدبیرونه کولای سی.

یو سلو پنځم اصل

جوړول د بلدیه دائرو او وظیفی ددوی سم له خاصی اصولنامی سره ئی اجرا کیږی.

اصل یک صد و چهارم

هر گاه در یک حصه مملکت آثار عصیان و بغاوت که مخل امنیت عمومی باشد حس کرده شود حکومت برای دفع بغاوت و قیام امنیت تدابیر لازمه کرده میتواند.

اصل یک صد پنجم

تشکیل دوائر بلدییه وظایف آن قرار اصولنامه مخصوص آن اجرا می شود.

لښکر

یو سلو شپږمه اصل

صورت د آخستو د لښکر سم له خاصی اصولنامی سره اجرا کیږی وظیفی او حقونه د لښکر او لوړول د منصبونو سم له اصوله سره دی.

یو سلو اووم اصل

حقونه او منصبونه د هېڅ یو لښکر نه آخسته کیږی مگر سم له اصوله سره.

عسکر

اصل یک صد و ششم

صورت اخذ عسکر به موجب اصول مخصوصه آن اجرا می شود وظایف و حقوق عسکری و ترقی در مناسب به موجب اصول است.

اصل یک صد و هفتم

حقوق و مناسب هېچ یک افراد عسکری سلب نمی شود مگر به موجب اصول.

یو سلو اتم اصل

دخارجه رعیتو په قطار د لښکر کښې بيله صنف حربي داکتري او معلمی نه قبلېږي.

اصل یک صد و هشتم

تبعه خارجيه در مسلک عسکری به استثنای صنف داکتري و معلمی حربي قبول نمی شوند.

متفرقه قاعدی**یو سلو نهم اصل**

ساتلوالی د کاغذو یو ښکاره حق داستیدونکو د وطن دی دیوستې او کاغذونه چه په محصول سره پوسته خانه ته سپارل کیږي خوله یوی محکمی له خوا پلټنه دیو کاغذ روا او حکم نسی په هیڅ پوسته خانه کښې یا بل چیری د هیچا کاغذ نه خلاصیږي او هغه سی سر تړلی واستول سوی ته سپارل کیږي.

اصول متفرقه**اصل یک صد و نهم**

مصنویت مکاتیب یکی از حقوق اهالی است همه مکاتیب و مراسلات محصولی اهالی که تودیع پوسته می شود تا از طرف یک محکمه حکم جواز تجسس نشود در هیچ پوسته خانه و دیگر جا باز نمی شود و همچنان سرپسته به مرسل الیه سپرده می شود.

یو سلو لسم اصل

په هغه کارو کښې چه له حضور دپادشاه یا صدر اعظم څخه و یوه له وزیرانو په نورو کار دارانو ته شفاهی امر ورکول شی باید چه دوی لیکلی حکم د هغه

اصل یک صد و دهم

در اموری که از حضور شاهانه و یا صدر اعظم بیکی از وزراً یا دیگر مامورین امر شفاهی فرموده شود باید احکام تحریری آنرا بامضای

امر په دستخط د پادشاه یا صدر اعظم حاصل کړی په چلول او اجرا کول د حکمو دفاعدو ددی اصولنامی سره امر او اراده کوم.	همایونی و یا صدر اعظم حاصل دارند. تعمیل و اجرای احکام مواد اصول نامه هذا را امر و اراده می فرمایم.
تحریر (۸) د لرم ۱۳۱۰ شمسی مطابق (۱۹) جمادی الثاني ۱۳۵۰ قمری.	تحریر (۸) عقرب ۱۳۱۰ شمسی مطابق (۱۹) جمادی الثاني ۱۳۵۰ قمری.

ضمیمه د اصول اساسی د

ضمیمه اصول اساسی

مملکت

مملکت

۱- مامورین د وزارت خارجی او لښکری منصبداران او همدارنگه تعلیم کورونکی د پښتانه چه د دولت په پیسو سره د خارج ته لپاره د تحصیل لیږل کیږی په نکاح کولو د خارجو بنځو اجازه نه لری.

۱- مامورین وزارت خارجه و صاحب منصبان عسکری و همچنان محصلین افغانی که به پول دولت برای تحصیل در خارج مملکت اعزام می شوند به از دواج از تبعه خارجه مجاز نیستند.

۲- تبعه د خارجی په افغانستان کښې بالکل حق د ملکیت نه لری سفارتو سره د نورو دولتو چه په افغانستان کښې هستوگنه لری سم له هغه قرار داده چه پر منځ کښې د دواړو دولتو شوی وی په قسم د مخامخ معامله (معامله متقابله) تله کیږی.

۲- اتباع خارجه در افغانستان قطعاً حق استملاک ندارند با سفارت های دول خارجه مقیمین افغانستان حسب مقاولات طرفین به صورت معامله متقابله رفتار می شود.

مؤرخه ۱۲ سنبله ۱۳۱۱ شمسی مطابق غره جمادی الاول ۱۳۵۱ قمری.

مؤرخه ۱۲ سنبله ۱۳۱۱ شمسی مطابق غره جمادی الاول ۱۳۵۱ قمری.

د مملکت د اساسی اصولنامی د

۲ اصل د لمړی ضمیمی تعدیل

خارجه اتباع په افغانستان کی

د استملاک حق نه لری په

افغانستان کی د خارججه

سفارت خانو او قونسلیگریوسره نظر

دواړو خواوو د مقاولاتو ته د متقابلی

معاملی په ډول تگ کیږی. نیټه زمري

۱۳۱۷ (۲۴)

تعدیل اصل ۲ ضمیمه نمبر اول

اصول اساسی مملکت

اتباع خارججه در افغانستان

حق استملاک ندارند با سفارت

خانه ها و قونسلیگری های

خارججه در افغانستان حسب

مقاولات طرفین بصورت معامله

متقابله رفتار می شود. مؤرخه ۲۴

اسد ۱۳۱۷.

تعدیل اصل (۵۱) اصول

اساسی

هر گاه یکی از وزارت یا دوائر مستقله به وضع اصولنامه احتیاج حس نماید لائحہ آنرا ترتیب نموده در مجلس وزراء تدقیق و بعد از تصویب مجلسین شورا و اعیان و صحه همایونی قابل التعمیل می گردد مؤرخه ۲۶ حمل ۱۳۱۷ شمسی مطابق ۳۰ ذی الحجہ ۱۳۵۲ قمری.

د اساسی اصولنامی د "۵۱" اصل

تعدیل

که چیری یو له وزارتو یا مستقله دوائر په جوړولو (وضع) د اصولنامی احتیاج و وینی لایحه ئی جوړ وي او په مجلس کښی دوزیرانوئی کوری پس له تصویب څخه د شورا او اعیان د مجلس او لاس لیک (صحہ) د همایونی ځنی قابل د عمل کولو گرزې مؤرخه ۲۶ حمل ۱۳۱۳ شمسی سم له ۳۰ ذی الحجہ ۱۳۵۲ ق.